

на сравнителни изследвания. Известно е, че в нито едно кътче на света няма толкова разнообразни и добре запазени, архаични цигански групи, както на Балканите. Същевременно повечето от групите, разселили се по света, са престоили по-дълго или по-кратко време тук и части от тези групи и до днес живеят в т.н. си "втора прародина" - Балканите.

Когато се опитваме да характеризираме циганската група, използвайки разработките на съвременната етнологична наука, се сблъскваме с факта, че за всяка отделна циганска група важат различните дефиниции за етническата група.

Например, етническата група се дефинира така:

- а) биологически се самовъзпроизвежда;
- б) има общи културни ценности;
- в) тя е основа за взаимоотношенията между членовете си;
- г) при нея действа разграничението "ние-те" спрямо останалите общности.

Но по същия начин може да бъде най-грубо характеризиран като цяло и циганския етнос, т.е. границите на циганската етническа общност като цяло се припокриват с границите на отделните групи вътре в нея. Социалният живот се канализира чрез критерии за определяне на членство и за изключване от общността. Определянето на другия като чужд включва признаване на определени граници на разбиране, разлики в критериите за определяне на ценности и предпочитания, в общи интереси и т. н.

Както се вижда, тези дефиниции и критерии за определяне на същността на етническите групи могат да доведат до обобщението, че циганската общност е по-особена общност, състояща се от групи, всяка от които поотделно също носи характеристиките на етническата група. Такава структура на общността е типична за специфичното етническо образование, наречено МЕГРЕО (междугрупова етническа общност), каквото всъщност са циганите като цяло.

За да характеризираме обаче всяка от циганските групи поотделно, е необходим допълнителен анализ. Самите цигани, а понякога и представителите на околното население, сочат като един от най-важните разграничаващи признаци между отделните групи професионалната специфика на групата. Безспорно, груповите професии векове наред са били определящи и за формирането на групите и техния модел на поведение, и за изграждане на ценностните ориентации на членовете им. Дори в случаите, когато групата престава да практикува дадена професия или я заменя с